

Чорнобривці, Троянди, Хризантеми і Хости. Завершили сезон квітання Хризантеми, окремі сорти троянд, Морозець та Топінамбур своїми жовтими свічками. Майже весь перерахований перелік видів квітів проходили через постійно діючу виставку, яка вабила не тільки своїми кольорами, але і приємними запахами. Вони вимагали дбайливого до себе відношення. До цієї роботи були залучені і окремі студенти, які виконували довірену їм роботу.

Таким чином на перший погляд звичайне дослідження різноманіття квітучих рослин Київського еколого-географічного регіону сприяє суттєвій поглибленій екологічній освіті не тільки студентів, а всіх тих, хто любить, прагне пізнати і оберігати навколишнє середовище.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кучерявий В. П. Сади і парки Львова. Львів : Світ, 2008. 480с.
2. Косаревський І. А. Композиція міського парку. Київ : Будівельник, 1977. 137с.
3. Червченко Т. М. Деякі аспекти акліматизації тропічних і субтропічних рослин, використовуваних для озеленення інтер'єрів. Інтродукція й акліматизація рослин. 1985. Вип. 4. С. 65–69.

ІНТЕРАКТИВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УРОК ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ РЕАЛІЗАЦІЇ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Штительова О.А., науковий співробітник

Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського

Екологічне просвітництво – один із основних напрямків роботи відділу природи Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського з часу його заснування. Щороку співробітники відділу знаходять нові способи пробудити в людях – як дорослих, так і дітях – екологічну свідомість, донести інформацію про необхідність дбайливого ставлення до навколишнього середовища.

Останнім часом у світі все більшої популярності набуває практика інтерактивних уроків, привнесення елементів гри та інших способів взаємодії з учнями, що допомагає пробуджувати у них інтерес до навчання і сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Одні з найцікавіших об'єктів для спостереження і вивчення у природі – це птахи. Саме птахи, і, зокрема, перелітні – тема екологічного інтерактивного уроку з майстер-класом «Крилаті вісники весни», розробленого науковими співробітниками відділу природи Оленою Халимон та Оленою Штитовою.

Захід проводиться в рамках роботи авторської виставки фотосвітлин Олени Штитової із зображенням птахів. В експозицію виставки також включені гнізда фонових видів птахів Полтавщини. Фотосвітлини включають 43 види птахів із лісового, навколоводного, водного та лучно-степового фауністичних комплексів. За період із 2018 по 2024 роки автор досліджувала орнітофауну Полтави та околиць, і, періодично, більш віддалених від міста територій. Особливу увагу приділено пташиному різноманіттю Полтавського міського парку, Яківчанської гори, Пушкарівської балки, а віднедавна розпочато орнітологічні спостереження на території Парку агробіостанції Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. На початку уроку проводиться коротка оглядова екскурсія по виставці, знайомство з деякими особливостями поведінки, сезонного перебування на території Полтавщини, зовнішніх ознак, прийомів гніздобудування представлених видів.

Наступна частина уроку, для відокремлення інформативного потоку, розважальна – наприклад, учасники малюють на дошках контури птахів із закритими очима. Тут може бути також (для молодших школярів) складання картинок у порядку ланцюгів живлення, які включають птахів, або загадки – розпізнавання видів птахів за голосом, тощо.

Наступна інформативна складова уроку включає відомості про перелітних птахів, що навесні повертаються на Полтавщину до місць гніздування. Розповідь супроводжується ілюстраціями на екрані та аудіорядом

– спів кожного розглянутого виду. Порядок видів визначається строками прильоту птахів, від найранішого – зябликів, шпаків, жайворонків. У розповідь про жайворонка також включена інформація про народні традиції зустрічі птахів на весні, випікання «жайворонків» або «ластівочок» із тіста тощо. Після «жайворонків» інформативний потік знову відмежовується тематичною розвагою – естафета з метою перенесення «пташиних яєць» з одного гнізда в інше. Тут же дається інформація про небезпеку для пташенят у випадку зайвої людської уваги до гнізда. Учасники естафети після забігу спокійно слухають продовження розповіді про перелітних птахів від другої до останньої хвили прильоту.

Фінальна частина екологічного уроку – практикум із виготовлення «жайворонків» із солоного тіста. Кожному учаснику видаються заздалегідь розділені три шматочки тіста, з яких виготовляються три види пташечок. Можна проводити майстер-клас безпосередньо із здобним тістом – такий формат підходить для навчальних закладів з кухнею, де можна одразу після уроку спекти виготовлене учнями печиво. Вироби ж із солоного тіста учасники заходу можуть засушити, розфарбувати і отримати таким чином сувенір на згадку і зразок для виготовлення таких же, тільки їстівних пташечок у домашніх умовах.

Щоб уявити рівень засвоєності інформації, яка подається на уроці, проводиться також невеличка вікторина із символічними призами (наприклад, плід горіха волоського за кожну правильну відповідь). Вікторина проводиться до або після майстер-класу. Досвід показує, що увага до розповіді та активність участі дітей у вікторині підвищується, коли їх попереджають про неї на початку заходу.

Такі уроки сприяють кращому засвоєнню знань про видове різноманіття птахів, їх біологічні особливості, взаємодію з іншими видами, роль птахів у природних екосистемах – а отже, загальному підвищенню рівня знань про навколишнє природне середовище.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. До міжнародного дня птахів. URL: <https://www.facebook.com/pkmvk/posts/pfbid0SXN7orN2ofSZapVhDP3RiRp8RmMHA4eZooKNr39rpHnxofBHnQtF4fw1oWoWAcSk1> (дата звернення 1.05.2024)
2. «Крилаті вісники весни». 3.04. URL: <https://www.facebook.com/pkmvk/posts/pfbid0og82rRJRBL52HXBSQwR9of9yai4AKLbM6BJiWwmbFqDjTBFUXQncAuDn36gHwUDl> (дата звернення 1.05.2024)
3. Сценарний план заходу «Інтерактивний екологічний урок «Крилаті вісникивесни» // НА ПКМ імені Василя Кричевського (Науковий архів Полтавськогокраєзнавчого музею імені Василя Кричевського). Ф. 2. Спр. 302. Арк. 5-8
4. Топографічний опис виставки «Птахи Полтавщини: Погляд крізь об'єктив» //НА ПКМ імені Василя Кричевського (Науковий архів Полтавського краєзнавчогомузею імені Василя Кричевського). Ф. 2. Спр. 302. Арк. 2-4

BIOMETRIC CHARACTERISTICS OF THE FRUITS OF CORNELIAN CHERRY (CORNUS MAS L.) CULTIVAR 'VYTIVKA SVITLANY' IN CONDITIONS OF CLIMATE CHANGE

Klymenko S. V., Doctor of Biological Sciences

Ilyinska A. P., Candidate of Biological Sciences

Zhurba M.Y., Candidate of Biological Sciences

M.M. Gryshko National Botanical Garden, National Academy of Sciences of Ukraine

Biometric descriptors of fruits are important for selection work, monitoring the process of acclimatization of newly introduced plants, as well as for analyzing the reaction of fruit plant cultivars to climatic changes in the studied region [2, 3, 4, 5]. The fruits of cornelian cherry (*Cornus mas* L.) have long been used for food and for medicinal purposes [1, 3, 5]. M.M. Gryshko National Botanical Garden, National Academy of Sciences of Ukraine (NBG) has the largest collection of cultivars and